

He Muka

He Pitopito Kōrero nā Te Taura Whiri i te Reo Māori

Putanga 14 (2)

Raumati 2002

Kei Roto

<i>Te Tangata Whai Rawa o Wēniti.....</i>	<i>1</i>
<i>Te Pūrongo ā-tau.....</i>	<i>2</i>
<i>He Rāngai Tūmatanui Reorua</i>	
<i>Kapa Haka 2002.....</i>	<i>3</i>
<i>Rangatahi mā!.....</i>	<i>4</i>
<i>Paki-waituhi</i>	
<i>Te Pō Wero Hinengaro</i>	
<i>Tūhoe.....</i>	<i>5</i>
<i>Kei aku kamo.....</i>	<i>6</i>
<i>Karahipi Reo Māori</i>	
<i>Te Tāunga Tohu</i>	
<i>Ngā tatauranga hou.....</i>	<i>7</i>
<i>Maramataka.....</i>	<i>8</i>
<i>Pukatono</i>	

Te Tangata Whai Rawa o Wēniti

Nā Scotty Morrison

Nō te mutunga o te marama o Kohi-tātea, i te tau rua mano mā tahi, i oti pai ai te whakatinanatanga o te moemoeā a tērā o ā tātou tāngata mātau a Pei Te Hurinui, kia aruaru atu tātou te Māori i ngā tuhinga a Wiremu Rurutao hei mahinga mā tātou.

He mea whakamāori te tuhinga 'Te Tangata Whai Rawa o Wēniti' e Pei i te tau 1946, otirā, ehara tana toa i te toa takitahi, engari, arā kē ngā pūkōrero o te motu i whakapeto ngoi, i whakapau kaha, ki te āwhina i a ia ki te whakamāori i te kōrero nei a Rurutao.

Ko Rēweti Kōhere tērā, ko Kepa Ēhau tērā, otirā, ko rātou katoa ērā i mahi ohi ai, kia tutuki pai ai te whakamāoritanga i runga i tērā kōrero, "Mā tini, mā mano ka rapa te whai".

Taka rawa mai ki ēnei rā nei, kua whakakiriata e mātou tā rātou i whakamāori ai. Nō reira, e taea pea te ki, kua rapa te whai, kua whakatinanatia te moemoeā, ā, ā kō kō tonu ake nei, ka puta tā mātou i mahi ai hei mātakitakitanga, otirā, hei whakawātanga hoki mā koutou! Whakamataku ana tērā! Whakamataku ana nā te mea, kei hea mai he iwi mōhio atu i a tātou te Māori ki te whakawā!

Ā kāti, e tino tika ana kia tuku mihi ki a Don Selwyn, tērā o ngā rei puta i te ao hanga pikitia, mōna i whakaaraa ake i tēnei kaupapa. Nāna mātou ngā kaitapere i āta whakapakari i ngā rā i mua tata mai i te tīmatanga o te whakakiriata, ā, nāna hoki mātou i āta tohutohu kia tūtakarere mātau i ngā wā e mahi ana, kia kore ai ā mātou mahi whakaari e tapepe, e hē rawa.

Ko Te Tangata Whai Rawa' tēnei arā, ko Scotty Morrison.

Otirā kia kore ai hoki e wareware i a mātou ā mātou rārangi kōrero!

Ahako he pukapuka kē te roa o ētahi o ngā rārangi kōrero (he roa nō te kakau o te paipa a Rurutao!), ko te kōrero tonu a Don inā wareware i a mātou, "He whakapau kurī noa iho tērā i te pūtea!" Heoi, e tika ana hoki kia mihi atu ki a Ruth Kaupua-Pānapa, te kaiwhakahaere matua, rāua ko Selwyn Muru mō tā rāua taunaki i te kaupapa, otirā, ki ngā kaimahi katoa mō tā rātou i mahi nui ai hei huruhuru mō ngā waewae o Don. Ko ngā kaitapere o roto, ko Waihoroi Shortland (Hairōka), ko Ngārimu Daniels (Pōhia), ko Te Rangihau Gilbert (Patānio), ko Veeshayne Armstrong (Nerita), ko Sonny Kirikiri (Karatiano), ā, ko au, ko Scotty Morrison (Anatōnio-te tangata whairawa tonu ....ahako he pōhara kē au i te ao tūturu nei!).

Nō reira e hoa mā, ko te whāinga nui, kia eke a panuku, kia eke hoki a Tangaroa, kia puea ake tēnei o ā tātou kiriata reo Māori ki ngā tōpito katoa o te ao, kia rangona ai tō tātou reo ātaahua, tōna mita me tōna rangi, e te tī, e te tā.

Te Taura Whiri i te Reo Māori

Pouaka Poutāpeta 411

Papa 14 Investment Centre II

Te Ara o Ballance, Te Whanga-nui-a-Tara

Waea: 64 4 471-0244

Waea-whakaahua: 64 4 471 2768

e-mēra tereo@tetaurawhiri.govt.nz

Pae tukutuku: www.tetaurawhiri.govt.nz